

УДК 351.86:355.451

DOI <https://doi.org/10.32782/ln.2024.23.39>**Ліпкан В.А.**

*доктор юридичних наук, професор
професор кафедри кримінального права, процесу та криміналістики
Академія праці, соціальних відносин і туризму
ORCID ID: 0000-0002-7411-2086*

Мартиненко Д.Б.

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри публічного управління та адміністрування,
Національна академія внутрішніх справ*

БЕЗПЕКОВА ФУНКЦІЯ ДЕРЖАВИ: СУЧАСНИЙ ЗМІСТ ІЗ ПОЗИЦІЙ СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ

Війна РФ проти нашої країни призводить до поступової трансформації через **фрагментацію державного суверенітету Української Держави** як загальний задум щодо *десуверенізації у рамках реалізації концепції рашизму*.

Нині екзистенційне питання полягає у тому: чи зможе наша держава зберегти власну державність як неподільну та симбіотичну єдність нації, ментального та духовного простору, території, власну гуманітарну ауру нації [1]. У даному контексті важливо розуміти призначення інституційної системи, розуміти реальний зміст функцій сучасної держави, передусім безпекової функції в контексті досягнення реального усвідомленого результату. Адже відсутність стратегічного бачення розвитку Української Держави має свої передусім теоретичні коріння: в українській науці сформовано дуже стале лобі, яке унеможлиблює розвиток альтернативних думок, їхнє оприлюднення та подальше обговорення з метою формування альтернативних сценаріїв розвитку держави. Узурпація процесів *формування наукової позиції і доведення її до вищого керівництва держави* сформували небезпечні тенденції до цензури в науці під виглядом „удосконалення, відповідно-

сті стандартам, канонам, поглядам окремих науковців тощо”. Члени спеціалізованих вчених рад по захисту дисертацій перетворилися на те сито, яке, на власний розсуд трактуючи вимоги МОН до захисту дисертацій, при цьому отримуючи грошове утримання від держави, вирішують, які позиції можуть мати оцінку творчого пошуку у вигляді диплома доктора філософії / кандидата наук / доктора наук, а які ні.

Так, наприклад, в роботі П. Богуцького 2020 року, присвяченій питанням теоретичного становлення і розвитку права національної безпеки України [2] **помилково** вказано на те, що дана ідея (щодо формування права національної безпеки) сформульована вперше. Це не відповідає дійсності, адже, наприклад, в моїй авторській публікації (В.А.Ліпкан) концепція права національної безпеки була обґрунтована у 2009 році, тобто на 11 років раніше [3]!

По тексту монографії П. Богуцького не вказано на численні публікації, монографії, підручники та словники за авторством В.А. Ліпкана. Зважаючи на задекларований науковий рівень П. Богуцького доводиться констатувати, що це зроблено не через те, що він не знайомий із моїми публікаціями, а через позиції НДІ правової інформатики, які

роками заважали розвитку інформаційного права, чинячи усілякі перепони для захисту осіб, які на їх думку, мали альтернативну позицію, що не відповідала думкам працівників інституту та членів спеціалізованої вченої ради, тим, хто працював над інформаційним правом поза стін даного інституту і впливу його працівників.

Але й ще й відверті приклад крадіжки наукової інтелектуальної праці. Так, наприклад, **С. Лисенко вкрав** повністю і присвоїв собі текст мого (В.А. Ліпкана) фундаментального навчального авторського та оригінального посібника „Безпекознавство”, який було написано у 2002 році [4], і видав свою роботу, здійснивши плагіат, переклавши мій текст російською мовою, лише змінивши назву посібника на „Теория управления безопасностью социальных систем”, видавши його у 2014 році, тобто дванадцять років по тому [5].

Тобто, незважаючи навіть на те, що мною (автор – Ліпкан В.А.) було цей навчальний посібник видано у 2003 році, по ньому читався авторський курс у Європейському університеті з 2002 по 2004 роки, С. Лисенко здійснює крадіжку і видає під своїм прізвищем текст книги, який йому не належить. Потім із певними опрацюваннями, але зі збереженням факту крадіжки мого авторського тексту виходить вже „підручник” В. Франчука „Теория безпеки соціальних систем” [6].

І такі факти є непоодинокими. Відповідальність за інтелектуальну крадіжку майже ніхто в нашій країні не поніс.

Тож говорити про існування наукової еліти, здатної на даному етапі до самостійного вироблення геостратегії незалежної держави, дуже складно: як в ментальному та інтелектуальному, так і культурологічному плані.

Такий детальний опис потрібен для встановлення істини, для історії, для того, щоб наші нащадки розуміли, що в науці слід мати не лише талант, інтелект, а й розуміти, з якою кількістю перевертнів доведеться зустрітися і побороти їх, скільки енергії слід витратити

просто на доведення власної науково обґрунтованої позиції.

Так звичайно, доцільно говорити про сучасних дослідників окремих фрагментів даної проблематики. Це і роботи В. Столбового [7], О. Лемака і Д. Белова [8], В. Сухоноса [9], О. Кваші [10], Ю. Загуменної [11], В. Антонова [12] тощо. Але увиразнено питання змісту безпекової функції як в рамках безпекового дискурсу, так і в рамках безпекової політики і реалізації геостратегії системно не розглядалася.

В Україні впливовість в науці визначається не значимістю наукових праць, їхнім впливом на формування тих чи інших наукових парадигм або впливу на суспільне життя, а біологічним віком: чим літньою стає людина, тим поважнішою вона хоче бути і відчувати себе, водночас напрочуд менше визнаючи альтернативні погляди, а головне – зроблені ними помилки.

Жоден очільник Національного інституту стратегічних досліджень, який здійснює наукове супроводження діяльності Президента України, не поніс покарання (принаймні юридичної відповідальності) за:

- невірні прогнози;
 - прогнози, що призвели в стратегічній перспективі до негативних / катастрофічних наслідків;
 - відсутність стратегічних прогнозів, які б унеможливили війну;
 - недостатнє глибокі дослідження і взагалі упередженість заполітизованість і почасті лобювання антиукраїнських наративів та посилів;
 - підлаштування Щорічних послань Президента України до політичної кон'юнктури.
- За таких умов діяльність НІСД чимало в чому залежала не від встановлення об'єктивної істини, достовірності та повноти як критеріїв наукової діяльності, а від політичних уподобань того чи іншого політичного угруповання, що тимчасово володіло і користувалося владою в Україні.

Навчаючись в США я (автор – Ліпкан В.А.) вивчав досвід діяльності аналітичних спільнот, їх вплив на ухвалення державних рішень і формування стратегічної політики. В Україні незважаючи на існування значної кількості солідних недержавних наукових та аналітичних установ, їх потенціал майже не використовується, вони не допущені до владного трикутника і до інституційної системи.

Через це, в стратегічному аспекті, стверджувати про існування стратегічної науки немає ніяких підстав.

Це – шлях до розвалу науки в державі. Держава без науки – зречена на обслуговування інших та чужих стратегій.

Не таку державу хочемо залишити як науковці своїм дітям.

Така вузькоглядність наперед унеможливила залучення широкого кола фахівців до обговорення формування стратегічного курсу держави [13-14], стратегічної політики. Через це, навіть на 33 році незалежності ми досі не маємо української геостратегії; акти стратегічної правотворчості нагадують наспіх написані реферати студентами із використанням безкоштовної версії ChatGPT, які не виконали жодної системовірної ролі, не вплинули на розвиток стратегічної політики і взагалі стратегічного бачення як керівництва держави, так і формування серед наукової еліти стратегіархів.

У рамках ВНЗ досі системно не викладається безпекознавство, не досліджуються філософсько-світоглядні проблеми безпекоренесансу і безпекотворення. А напрями підготовки з національної, інформаційної, кібернетичної та інших видів безпеки носять не системний, а фрагментарний характер, що наперед унеможливує підготовку фахівців зі стратегічним баченням розвитку державотворчих процесів в епоху нелінійності і турбулентності світового порядку. Вимоги МОН щодо мінімальної кількості балів для вступу на освітні програми з міжнародних відносин, міжнародних комунікацій, міжнародних економічних відносин, міжнародного права,

у поєднанні із захмарними цінами за оплату навчання тощо – унеможливають доступ до освіти здібної молоді і фактично формують умови для такого явища, яке ми назвали „освітній геноцид”.

Ми досі блукаємо манівцями „відповідності стандартам, думкам, течіям”, тих, в тому числі і через кого почалася ця агресивна війна. Але ж саме ця „відповідність” призвела до безпорадності у війні [15], демілітаризації, москвізації політикуму і наукової спільноти, освітнього малоросійства і видержавлення свідомості сучасного українства [16], відсутності реалізованої концепції стратегічних комунікацій.

Одним із напрямів вирішення цього завдання виступає розуміння сутності та призначення *безпекової функції*, як ключової в рамках безпекової політики і в більш широкому плані – геостратегії Української Держави.

Під час війни відбувається не лише втрата державних територій і державного простору [17], населення: передусім відбувається процес випробовування політико-територіальної одиниці громадянського суспільства на стійкість [18], ідентичність [19] та державність [20–23].

Поступова системна демілітаризація, яка відбувалась роками незалежності за всіх президентів України, коли систематично (слідство має встановити мотиви кожного президента):

- 1) знищувалися склади зі зброєю;
- 2) знецінювався воєнний і стратегічний потенціал;
- 3) відбувалося знищення об’єктів стратегічної інфраструктури у найбільш важливих сферах життєдіяльності [24];
- 4) втрачався стратегічний людський потенціал (міграція, депортація, окупація, викрадення).

Таким чином роками творилися достатні умови, за яких Українська Держава поступово наближалася до втрати інституційних спроможностей у сферах: повітря, моря та

поступово суші, космосу, кіберпростору, ментальній – тобто відбувалася системна цілеспрямована фрагментарна десуверенізація і видержавлення.

Ще одним наслідком цих процесів стала *десакралізація влади*, коли під час початку агресивної війни в 2022 році народ України, зневірившись у владі, цілком усвідомлюючи її некомпетентність, передусім у безпековій сфері, самотужки став на захист своєї держави. Наголосимо, що далекі від тих наукових позицій, які вважають десакралізацію шляхом до розвитку місцевого самоврядування. Адже, розвиваючи позицію *Еміля Дюркгейма*, в сакральному суб'єкті суспільних відносин відображають колективні цінності та з його допомогою ідентифікують себе з певною соціальною системою на базі сакрального ландшафту. Бо саме на цінностях [25] будується сучасна геостратегія. Відтак будь-яке соціальне і є сакральним, а індивідуальне – профанічним. Ось чому антагоністичне ставлення до міфологізації концепції етатизму, призводить до викривленого та спотвореного розуміння призначення держави в епоху глобальних трансформацій, а функції держави свідомо ототожнюють я із функціями щодо „придушення” волі, свободи, демократії.

Однією з визначальних та ключових, на наш погляд, причин цих процесів стали значні турбулентності у геостратегічному ландшафті, зміна парадигмальної безпекової конфігурації, відсутність науково розробленої та ухваленої геостратегії, науково розробленого та визначеного стратегічного курсу нашої держави у найбільш важливих сферах життєдіяльності – *стратегем державної політики* [26].

На цьому шляху доцільно звернутись до кібернетики, яка розглядає діяльність та сутність системи крізь призму досягнення мети функціонування системи, ефективності досягнення результату, спрямованості на результат, відповідність функцій держави тій меті, образу сучасної держави [1], який має

бути сформований, усталений, консенсуальний та легітимований.

Наразі, наприклад, проголошено в Україні парламентсько-президентську республіку [28], однак по факту, здійснений аналіз функцій президента України [29–30] станом на липень 2024 року свідчить про володіння ним найбільшої повноти влади за історію відновлення української державності з 1991 року. Тож це також призводить до суттєвого дисбалансу і дестабілізації як у процесі формування, так і у процесі здійснення державної безпекової політики. Причому актуальним є на даному етапі зосередження уваги не лише на питаннях національної, а й передусім питаннях забезпечення *державної безпеки* [31], розроблення концептуальних засад реалізації безпекової функції в рамках інституту президентства та інституційної системи.

Відтак *функції держави* розглядають як напрями діяльності та вектори розвитку інституційної системи для досягнення стратегічної мети української нації: Українська соборна, незалежна, самостійна, безпекова, правова і соціальна, цілісна Держава.

Спрямованість функцій держави зумовлюється необхідністю:

- творення державності;
- формування умов для плекання національної ідентичності;
- унаочнення громадянської позиції;
- творення дієвої інституційної системи;
- формування стратіархів – відповідальних, системних, компетентних, вольових еліт в суспільстві;
- формування стратегічних перспектив з урахуванням поваги до національної пам'яті;
- синергії капіталу, ресурсів, нації, ідеї відновлення та розвитку державності;
- формування балансу повноважень і відповідальності в контексті децентралізації і запровадження муніципальної реформи;
- досягнення суспільного блага на засад справедливості.

Концепт „національної безпеки”, над розробленням якого працювало чимало україн-

ських вчених, не може замінити або поглинути концепт „державної безпеки”, адже саме держава як інституційна система, а не лише інститути громадянського суспільства, здатна на формування таких умов, за яких транснаціональні корпорації, штучний інтелект та інші сучасні технології (deep state, ai, smart cities тощо) не зможуть призвести до тотального контролю та поневолення, знищити національну ідентичність. Адже як це не парадоксально національна ідентичність може зазнати свого найбільшого розквіту саме в лоні державності.

Передумови виділення безпекової функції

Нині увиразнено чіткі ***передумови для виділення безпекової функції в окрему функцію держави***:

- існування чіткої ***безпекової стратегіми*** – державної безпекової політики – складовий елемент стратегічної політики і геостратегії Української Держави, науково обґрунтований комплексний концепт, який матеріалізується у вигляді відповідних актів стратегічної правотворчості, інших нормативно-правових актів, ухвалених у встановленому порядку компетентними та уповноваженими суб'єктами, із зазначенням довгострокових перспектив, стратегічних цілей і пріоритетних завдань, якими регулюються суспільні відносини у безпековій сфері, а також системи комплексних, скоординованих широкомасштабних каскадних заходів, реалізація яких забезпечує досягнення стратегічних цілей і завдань державної безпекової політики [26];

- функціонування відповідної системи НПА, здебільшого актів стратегічної правотворчості, якими регулюються суспільні відносини у сфері реалізації безпекових стратегем у найбільш важливих сферах життєдіяльності [32];

- визначена предметна сфера безпекових відносин – сфера безпеки;

- на законодавчому рівні визначено коло безпекових суб'єктів, які наділені чітко визначеними повноваженнями щодо реалізації державної безпекової політики і безпекових

стратегем (не плутати з: охоронними, оборонними, захисними) [33–34];

- сформульовано окремий науковий напрям – ***безпекознавство*** [4], а також ***теорію геостратегії*** [16], в рамках яких сформовано оригінальний концептуальний методологічний інструментарій дослідження феномену безпеки і формулювання на його основі рекомендацій практичного характеру;

- уведено до обігу та методології наукового дослідження феномену безпеки ***безпекознавчий підхід*** як наукову засаду дослідження та вивчення, прогнозування розвитку безпекових відносин (зародження, розвитку, зникнення, відновлення) [35].

Слід визнати, що збройна агресія стала наслідком з-поміж багатьох чинників також і того факту, що в Українській Державі стратегічна наука є фактично узурпованою і перебуває фактично у приватній власності окремої групи осіб, яка власно і формує монопольну позицію щодо стратегічних питань, яка згодом подається вищому керівництву держави в якості „стратегії розвитку”. Решта альтернативних поглядів, методологічних обґрунтувань піддаються остракізму, вчені не допускаються до захисту своїх наукових позицій у вигляді дисертацій абсолютно під різними приводами, а їхні праці так і лишаються нікому не відомими, а головне не реалізованими.

Хибна практика ототожнення захисту і безпеки, яку я (автор – Ліпкан В.А.) науково критикую понад 20 років із наведенням чисельних аргументів, поєднання до однієї сфери безпеки і оборони – це ті методологічні і концептуальні помилки, які відсампочатку унеможливили реалізацію стратегічної національної політики і досягнення цілей власної геостратегії Української Держави, яка до речі, на 33 році незалежності, так і є не розробленою. Чомусь ні у кого навіть не спаде на думку назвати один із центральних органів виконавчої влади на кшталт: „Міністерство спорту і футболу”, „Міністерство фінансів і банківської справи”, „Міністерство внутріш-

ніх справ і громадської безпеки” або „Міністерство юстиції і нотаріату”... Проте інсталювати до безпекового дискурсу назву „сфера національної безпеки і оборони” вважається нормальним, і таким що не потребує наукового обґрунтування і доведення.

Є окремі натяки на формування командою В. Зеленського „української доктрини”, намір про необхідність розроблення якої було озвучено 29 червня 2023 року [36]. Але що за документ, яке його місце в системі НПА, чим передбачено його розроблення в такому форматі і головне формі, хто його розроблятиме – як завжди залишається невідомим, а отже не формує умови навіть про ведення наукових дискусій із приводу даного інформаційного повідомлення.

Безпекова функція не стала предметом окремих самостійних досліджень за допомогою методології безпекознавства. Відмітимо, що окремі автори акцентують на „безпековій сутності функцій держави” [37], натомість не виходять на вищий рівень абстракції – формування окремої безпекової функції держави.

Виділимо і ті публікації, автори яких не визнають необхідності виділення безпекової функції як окремої [38]. Так само як і Ю. Загуменна, з одного боку намагається описати безпекові процеси, зазначаючи, що „поза категорією безпеки історію цивілізації неможливо уявити... цивілізованість синонімічна безпечності... вкоріненість явища національної безпеки в розвиток цивілізації... політизація та юридизація стали ознаками концептуалізації безпекового дискурсу, набуття ним вищої форми „соціальності” [11, сс. 72, 75], утім так і не надає авторської позиції та свого особистого ставлення щодо виділення в якості окремої функції держави – *безпекової функції*.

Тож автори, здебільшого розуміючи подумки по суті зміст даної функції, її іманентність в структурі функцій держави, не бажають виходити на самостійні науково обґрунтовані висновки. Більше того, продовжують тиражувати та масштабувати термін „національна безпека” на всі питання без-

пекової політики, що не завжди є виправданим, в тому числі коли йдеться про: функції держави, державотворення, державність і забезпечення безпеки конституційного ладу, цілісність держави, соборність, недоторканність державного кордону. За даного випадку коректно і методологічно вірно вживати термін „*державна безпека*”.

Переважає більшість теоретиків права, виходячи із трактування поняття функцій держави як основних напрямків діяльності, що характеризують її призначення в суспільстві, які виражають її сутність та реальна роль, яку держава відіграє у вирішенні основних питань суспільного життя [39, с. 23] виділяють лише *правоохоронну функцію* [40]. Навіть у ст. 1 відповідного Закону України „Про Службу безпеки України” вказується на те, що СБУ – державний орган спеціального призначення з *правоохоронними функціями*, який забезпечує державну безпеку України. Тобто відбувається некоректне змішування понять: процес забезпечення *державної* безпеки реалізується за допомогою здійснення *правоохоронної функції*.

Свого часу на неприпустимість ототожнення функцій держави з функціями її окремих органів свого часу вказував *В.В.Копейчиков*, який зазначав, що *функції держави* – основні напрями її діяльності, якими зумовлена робота всього державного апарату в цілому і кожного з його окремих органів зокрема. *Функції ж окремого державного органу* визначаються його соціальним призначенням, як особливої частини механізму держави, і знаходять свій вираз і конкретизацію у компетенції державних органів, закріплених за кожним органом правах і обов’язках [41, с. 130].

Війна проти Української Держави унаочнила очевидність того, що існуючий поділ функцій держави на рівні теорії лишився важливим здебільшого в контексті вивчення історії держави і права, однак в реальному житті такий підхід унеможливив формування ефективної державної політики та вжиття проактивних безпекових заходів. У рамках жодної

функції держави в рамках консенсуальних та „усталених” підходів, презентованих у чисельних підручниках та дослідженнях з права, дані завдання щодо реалізації стратегічних завдань безпекової політики не можуть бути ефективно вирішені.

Відтак виділення **безпекової функції** є прямим наслідком доцільності та прагматичності застосування прогностичного підходу до моделювання політико-безпекових процесів та багатовекторного розвитку складних нелінійних багатоальтернативних систем. Даний процес є складовим формування теорії безпеки Української Держави і має відбуватись в рамках реалізації концепції стратегічних комунікацій.

Доцільно спрогнозувати, що безпекова функція стане органічною частиною стратегічної функції держави, вивчення і дослідження змісту якої має становити окремий предмет дослідження в рамках теорії геостратегії [16] і теорії стратегічних комунікацій.

Зміст безпекової функції полягає у чиненні упорядковуючого впливу на формування і розвиток безпекової, інфраструктурної, інформаційної, кібернетичної, правової, управлінської, політичної, суспільної і моральної свідомості, світогляду та загальної культури індивідів та громадянського суспільства, на зміцнення у суспільстві безпекових знань, піднесення престижу та авторитету сил суб'єктів забезпечення державної безпеки, ролі актів стратегічної правотворчості як визначальних регуляторів суспільних відносин у сфері державної безпеки.

У практично-прикладному аспекті реалізація безпекової функції сприятиме формуванню уявлень, пропозицій, принципів, рекомендацій щодо удосконалення суспільних відносин, норм та інститутів у сфері державної безпеки і стратегічних комунікацій.

Анотація

Стаття присвячена глибокому аналізу концепції безпекової функції держави в контексті сучасних геополітичних викликів і турбулентності міжнародної безпекової системи, підкреслюючи її критичне значення для національної безпеки і суверенітету.

Нагальність розроблення та легітимації безпекової функції також є актуальною і з огляду на те, що в її рамках відбувається вивчення загальних закономірностей і розробленні шляхів оптимізації державної безпекової політики відповідно до найбільш важливих сфер життєдіяльності з метою ефективного управління соціальною системою їх функціонування і управління ними на основі аналізу інформаційних процесів, що в них протікають.

Тож, поняття **безпекової функції** держави можемо запропонувати в наступній інтерпретації – 1) упорядкована, скоординована, об'єднана спільними стратегічними цілями, завданнями та принципами діяльність (безпекову стратегему), що здійснюється компетентними органами державної влади, а також недержавними суб'єктами відповідно до необхідності реалізації стратегічних державних інтересів із урахуванням положень національного законодавства; 2) самостійний і пріоритетний напрям державної безпекової політики (безпекової стратегемі), що здійснюється за допомогою безпекових заходів та засобів для реалізації української державності, забезпечення стійкого функціонування конституційного ладу і системи розподілу та балансу влад, державного суверенітету, вільного та безпечного розвитку громадянського суспільства в рамках Української Держави. Безпекова функція виступає формою досягнення інших цілей суспільства і держави в найбільш важливих сферах життєдіяльності. Вона становить основу системи стратегічних комунікацій.

Звичайно, подана дефініція не є досконалою, утім, переконані, потрібно вести наукову і конструктивну дискусію для того, щоб безпекова наука стала авангардом реалізації геостратегії Української Держави.

Автори аргументують необхідність виокремлення безпекової функції як самостійної ключової складової державної політики, яка відіграє стратегічну роль у творенні геостратегії і забезпеченні державної безпеки та стійкості Української Держави в умовах гібридної війни, внутрішніх загроз та глобальних трансформацій.

У роботі визначено, що системна демілітаризація України протягом останніх десятиліть, поряд із фрагментацією державного суверенітету та знищенням стратегічної інфраструктури, призвели до суттєвого послаблення стратегічного потенціалу інституційної системи і зниження рівня державної безпеки. Висунуто тезу про необхідність розвитку інноваційних підходів до безпекової функції держави, які мають базуватися на комплексному підході: інтеграція правового регулювання, кібербезпеки, інформаційно-психологічних операцій та новітніх технологій. Увага акцентується на важливості стратегічного планування, розробки державної безпекової політики, що спирається на прогностичні моделі та багатовекторне бачення. Акцентовано на аналізові державної системи, яка має забезпечувати реалізацію безпекових заходів для захисту конституційного ладу, національної ідентичності, громадянського суспільства та цілісності державних кордонів.

Окремо піднімається питання впливу політичної еліти та наукового лобі, яке перешкоджає формуванню альтернативних сценаріїв розвитку державної безпеки. Узурпація процесу стратегічного мислення заважає ефективному впровадженню державної політики та прогнозуванню ризиків. Автори закликають до інституційної реформи та розробки нових стратегем, які б забезпечили стійкість держави в умовах нелінійного розвитку світового порядку.

Висновується, що безпекова функція виступає ключовою складовою геостратегії держави, яка має забезпечувати захист від зовнішніх загроз і внутрішню стабільність, водночас надаючи наукові рекомендації щодо удосконалення безпекових процесів у державному управлінні. Зауважено на важливості відновлення наукових дискусій для формування системної та прозорої безпекової стратегії, яка б враховувала національні інтереси, потенціал державних інституцій та виклики сучасного кіберпростору.

Ключові слова: безпекова функція, державна безпека, державність, кібербезпека, стратегічна правотворчість, інформаційно-психологічні операції, стратегічні комунікації, державні інтереси, геостратегія, стійкість інституційної системи.

Lipkan V.A., Martynenko D.B. The state's security function: modern content from the perspective of strategic communications

Summary

The article is devoted to an in-depth analysis of the concept of the state's security function in the context of current geopolitical challenges and turbulence in the international security system, emphasizing its critical importance for national security and sovereignty.

The authors argue that it is necessary to distinguish the security function as an independent key component of state policy, which plays a strategic role in creating a geostrategy and ensuring the state security and stability of the Ukrainian State amidst hybrid warfare, internal threats, and global transformations.

The paper determines that the systemic demilitarization of Ukraine in recent decades, along with the fragmentation of state sovereignty and the destruction of strategic infrastructure, has led to a drastic weakening of the strategic potential of the institutional system and a decrease in the level of state security. It is advanced a thesis about the need to develop innovative approaches to the state's security function, which should be based on a comprehensive approach: integration of legal regulation, cybersecurity, information and psychological operations, and the latest technologies. Attention is

focused on the significance of strategic planning and the formulation of state security policy which relies on predictive models and a multi-vector vision. The authors emphasize the analysis of the state system which must ensure implementing security measures to protect the constitutional order, national identity, civil society, and the integrity of state borders.

It is separately discussed the impact of the political elite and science lobby, which prevents the formation of alternative scenarios for advancing state security. The usurpation of the strategic thinking process hinders the effective implementation of public policy and risk forecasting. The authors encourage institutional reform and the design of new strategies that would ensure the sustainability of the state under the non-linear development of the world order.

It is concluded that the security function is a key component of the state's geostrategy, which should ensure protection from external threats and internal stability, while providing scientific recommendations for improving security processes in public administration. It is noted the importance of resuming scientific discussions to formulate a systematic and transparent security strategy that would take into account national interests, the potential of state institutions, and the challenges of modern cyberspace.

Key words: security function, state security, statehood, cybersecurity, strategic lawmaking, information and psychological operations, strategic communications, state interests, geostrategy, sustainability of institutional system.

Список використаних джерел:

1. Костенко Л. Гуманітарна аура нації, або дефект головного дзеркала: лекція, прочитана в Національному університеті „Києво-Могилянська академія” 1 листоп. 1999 р. *Національний університет „Києво-Могилянська академія”*: [сайт]. URL: <http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/10273>.
2. Богуцький П. П. Концептуальні засади права національної безпеки України ; НДІ інформатики і права НАПрН України. Київ ; Одеса : Фенікс, 2020. 374 с.
3. Ліпкан В.А. Основи права національної безпеки. *Право України*. 2009. № 1. С. 108–116.
4. Ліпкан В. А. Безпекознавство : навчальний посібник. Київ : Вид-во Європ. ун-та, 2003. 208 с.
5. Теория управления безопасностью социальных систем (организаций): курс лекций / С. А. Лысенко. Київ : ДП „Изд. дом „Персонал”” 2014. 460 с.
6. Франчук В. І. Теорія безпеки соціальних систем: *підручник*. Львів: ЛьвДУВС, 2016. 216 с.
7. Столбовий В. М. Службові правовідносини у сфері національної безпеки України : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07 / Столбовий Володимир Миколайович ; М-во освіти і науки України, Запоріж. нац. ун-т. Запоріжжя, 2019. 51 с.
8. Конституційно-правові основи забезпечення національної безпеки в Угорщині / [Лемак О. В., Бисага Ю. М., Белов Д. М., Громовчук М. В.] ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ ”Ужгород. нац. ун-т”. Ужгород : Ужгородський національний університет, 2019. 205 с.
9. Сухонос В. В. Державний механізм забезпечення національної безпеки: інституціонально-правова та технологічна парадигми ; [наук. ред. О. В. Скрипнюк]. – Суми : Університетська книга, 2019. 286 с.
10. Кваша О. О. Публічні заклики до вчинення злочинів проти основ національної безпеки України (ч. 2, 3 ст. 109, ст. 110 КК України) / О.О. Кваша, В.В. Гапончук. *Держава і право : збірник наукових праць* / М-во освіти і науки України ; Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України ; редкол.: Шемшученко Ю.С., Кресіна І.О., Акуленко В.І. [та ін.]. Київ, 2019. С. 244–257.

11. Загуменна Ю. О. Передумови виникнення безпекового дискурсу в історії політико-правової думки. *Нове українське право*. 2021. Вип. 4. С. 70–76.
12. Антонов В.О. Конституційно-правові засади національної безпеки України : *монографія* / наук. ред. Ю.С. Шемшученко. Київ : ТАЛКОМ, 2017. 576 с.
13. Нурмухаметова М. Г. Вироблення стратегічного курсу розвитку України за умов парламентсько-президентської форми правління. *Вісник Національного університету „Юридична академія України імені Ярослава Мудрого”*. 2014. № 3 (22). С. 166–173.
14. Нурмухаметова М. Г. Специфіка реалізації стратегічного курсу розвитку країни в залежності від форми правління. *Політологічний вісник*. 2014. Вип. 74. С. 194–200.
15. Про нікчемність актів, що порушують суверенітет та територіальну цілісність України : указ Президента України від 4 жовт. 2022 р. № 687/2022. *Верховна Рада України* : [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/687/2022#Text>.
16. Ліпкан В. А. Політичні засади геостратегії сучасної Української Держави : *монографія*. Одеса : Гельветика, 2024. 830 с.
17. Оборотов Ю. М., Долматов І. В. Державна територія та державний простір: співвідношення понять. *Актуальні проблеми держави і права* : зб. наук. пр. / МОН України ; ОНЮА. 2006. Вип. 29. С. 7–11. URL: <http://www.apdp.in.ua/v29/02.pdf>.
18. Резнікова О. О. Національна стійкість в умовах мінливого безпекового середовища : *монографія*. Київ : НІСД, 2022. 532 с.
19. Шергін С. Геополітична ідентичність України: ретроспектива і реальність. *Зовнішні справи*. 2016. № 4. С. 9–13.
20. Юрчак Н. М. Б. Хмельницький та ідея української державності. *Українська державність: історія і сучасність*. К., 1993. С. 50–51.
21. Гончарук П. Провісник української конституційної державності : до 335-річчя від дня народж. Пилипа Орлика. *Київська старовина*. – 2007. – № 6. – С. 11–29.
22. Куташев І. В. Концепції державності у політичній думці другої половини XVII —початку XVIII ст. *Держава і право*. Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. 2007. Вип. 35. С. 611—617.
23. Тімченко О. В'ячеслав Липинський: концепція національного відродження української державності. *Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку*. Львів, 2002. Вип. 13. С. 173–178.
24. Ліпкан В. А., Зубко Г. Ю. Стратегія державної інфраструктурної політики України: *монографія* ; за загальною редакцією В. А. Ліпкана. Київ: Ліпкан В. А., 2022. 1008 с.
25. Гришук О. В. Філософія конституційних цінностей : *монографія*. Київ : «Компанія ВАІТЕ», 2019. 434 с.
26. Ліпкан В. А. Стратегема: політичний зміст поняття. *Актуальні проблеми національного законодавства*: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м. Кропивницький, 25 квітня 2024 року. Частина 1. Кропивницький, 2024. С. 41–45.
27. Оборотов Ю. М. Поняття „образ держави” та його різновиди в умовах глобалізації. *Актуальні проблеми держави і права* : зб. наук. пр. 2003. Вип. 21. С. 7–12.
28. Протасова В. Є. Парламентсько-президентська республіка: сутність, особливості, різновиди : *монографія* / Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого. Харків : Право, 2009. 208 с.
29. Головка О. С. Інститут президента в системі державного управління національної безпеки України та світу : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.05 ; М-во освіти і науки України, ПрАТ „ВНЗ „Міжрегіон. акад. упр. персоналом”. Київ, 2020. 23 с.

30. Доронін І. Контрольні повноваження Президента України у сфері національної безпеки: проблеми і перспективи. *Підприємництво, господарство і право* / Н.-д. ін-т приватного права і підприємництва ім. академіка Ф.Г. Бурчака НАПрН України ; ТОВ „Гарантія” ; голов. ред. Крупчан О.Д. ; редкол.: Беяневич О.А., Бобрик В.І., Бичкова С.С. [та ін.]. Київ, 2019. № 2 (276). – С. 95–100.
31. Зінорук М. М. Еволюція змісту державності через два роки війни. *Два роки війни: наслідки та перспективи*: тези доповідей учасників Всеукраїнської онлайн конференції (м. Київ, 15 травня 2024 р.). [Електронне наукове видання]. За заг. ред. Алюшиної Н., Панчишина Р. Київ: БФ «Науковці та освітяни для ЗСУ», 2024. С. 107–111.
32. Липкан В.А. Основы права национальной безопасности. *Публичное и частное право*. 2009. № 2. С. 34–46.
33. Ковальський В.С. Охоронна функція права : *монографія*. Київ : Юрінком Інтер, 2010. 336 с.
34. Копанчук В.О. Становлення та розвиток державної політики у сфері національної безпеки та охорони громадського порядку в сучасних глобалізаційних умовах : *монографія*. Харків : НУЦЗУ, 2020. 279 с.
35. Липкан В.А. Націобезпекознавча парадигма. *Право України*. 2003. № 2. С. 120–123.
36. Українська доктрина. Прообраз. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/3729347-ukrainska-doktrina-proobraz.html>.
37. Доронін І. Безпекова сутність функцій держави. *Інформація і право*. № 1(32). 2020. С. 66–79.
38. Тимошенко В. І. Вступ до курсу «функції права». *Право України*. 2017. № 2. С. 185–195.
39. Брецько Ф.Ф. Основы держави і права. Навчальний посібник у 2-х книгах. – Кн. 1. – Ужгород: Закарпаття, 1998. – 660 с.
40. Наливайко Л. Р. Поняття та основні ознаки функцій держави. *Правова держава*. 2005. Вип. 16. С. 177–190.
41. Загальна теорія держави і права : *навч. посіб.* / за ред. В. В. Копейчикова. Київ : Юрінком, 2002. 320 с.